

Bűnön buskodó
**LELEK KEN-
SZERGESE,**

a' reménységnek, f-kétségben e'efnek
Szorosi közöt.

Péld. 17.22.

*A' Vidám elme, jó orvosságot csinál; a' meg-
szomorodott Lélek pedig, meg-szá-
rasztja a' csontokat.*

Prédikállotta a' Sáros Pataki Ecclesiában,
Pünkösd napján 1659-ben.
MEDGYESI PAL.

Nyomtatta Sáros Patakon

ROSNYAI JÁNOS 1660-ben.

Solt. LI. V. XIII.

*A' te Szent Lelkedet ne vedd-el
én cöllem.*

Magyarok a' Lelki csméretet, igazán f-bölcsen nevezik *Kis Birónak*, a' *Nagy Biró* az Isten lévén, kinek *Vicéje* a' Lelki csméret. A' magyar nyelv noha paraszti nyelv, de fontos és bölcs nyelv, kiváltképpen a' példa, avagy köz beszédekben.

Micsoda a' Birónak tiszti? A' gonosz tévőt elő fogni, elene felelni, rá bizonyítani a' latorfágot, megfentéltázní, és érdemes képpen meg-büntetni. Ezt cselekeszi ez a' kis Biró, még penig nem más ellen, hanem tulajdon az ellen a' kiből ő vagy. Midőn valamely Isten ellen való nagy gonozságot cselekedet a' Bűnös, ám akar mely titkon, ha szintén egy ideig halgatásban volt is, de osztán Istentől fel-serkentetvén, az embert, megfem gondolná mikor csak elő rántja; Isten széki eleiben citálja, hozzá felel érdemesen, semmit nem himezven hámozván; rá bizonyítja a' gonozságot ellen-mondhatatlan tanuval mely noha egy, de ezer gyanánt vagy, úgy hogy a' gonosz tévő erősképpen meg-győződik magában, és semmit nem tekereghetvén facsaroghatván, maganyilván vallást téssen maga ellen. Ez után mind-

Conscien-
tia mille
testes.

A 2

járt tör-

LELEK KENSZERGESE.

- 4
- járt törvényt térszen rejá, az Isten ki-adott kemény sententiáját fejére mondja, meg-tudatván véle az ő törvényt, mely ez, hogy *a' kik e féle istentelenséget cselekednek, méltók halálra a: mivel a' törvénynek cselekedeti az ő szívükben bészirattatott, s lelkek esmérési, és az ő gondolatjok, melyek egymást vádolják vagy mentik, egyetemben térszen bizonyosan kezd ki mozni s gyötreni szívében; mely minden testi kinoknál nagyobb kin, s mérő pokol az Gonosz tévőn.*
- a. Rom. 7. méltók halálra a: mivel a' törvénynek cselekedeti az ő szívükben bészirattatott, s lelkek esmérési, és az ő gondolatjok, melyek egymást vádolják vagy mentik, egyetemben térszen bizonyosan kezd ki mozni s gyötreni szívében; mely minden testi kinoknál nagyobb kin, s mérő pokol az Gonosz tévőn.
- v. 32.
- b. Rom. 2. fogot b. Mind ezek meg-lévén, oltán rettenetes képen kezd ki mozni s gyötreni szívében; mely minden testi kinoknál nagyobb kin, s mérő pokol az Gonosz tévőn.
- v. 15.

Ihol a' keférvés példa. Szent Dávid noha Isten szíve szerént való férfi vala, egykor hivalkodásra s testi bátorságra adván magát, mely nagy szörnyű meg-sirathatatlan bokros vétekben Paráznaságban, s ártatlan vérontásban c. ejti lelkét. Mint jár? Igaz hogy egy ideig lelke esmérési halgatásban lön (mivel szokása néki, hogy midőn a' Bűnös, bűnre hanyatlának kezdtiben cselekedett furdalásit intő sugallásit ő néki meg-verti, oltán bizonyos ideig meg-némuljon;) de Isten Nathan Prophétát rá küldvén, igen szép bölcs mesterességgel, és hatalommal felszerkenteti azt; hogy szembe álljon az a' Bűn-tévő Daviddal, és mind rettenetes kettős gonozságát, s mind penig az Isten az ellen való szörnyű haragját élőven ábrázza eleiben. Melly előt a' Dávid se té se tova nem tekeredhetvén, hatalmason meg-győződjék, és a' testi bátorságnak mély álma szemből ki-pattanván, meg-ijedjen, maga sententiát mondjon magára: és oltán a' kétségben elésnek s reménségnek szorossi s űrközői között ugyan meg-fojlodjék lelkében, a' nagy belső győtrődés miatta. Ez okon reménkedik már ily szíve

c. 2. Sam. I. v. 1. c. gészlen.

ve szá-

LELEK KENSZERGESE.

5

szíve szakadva a' meg-haragutt Istennec, hogy *Ne vessé oh ne vessé-el (mert látja hogy az az érdeme) szemei elől, és a' Sz. Lelket (kit oly igen meg-szomorított) ne vegye-el tőlle.*

En ez Versnec csak az utolsó részét veszem most elő; melyben kettő vagyon; *Első ez, Ne vedd-el, az az ne fosz-meg; Második, a' nagy jó, melytől kívánja hogy ne fosz-sza-meg, a' te szent lelkedet úgy-mond, ne vedd-el én tőllem.*

Ercsük-meg itt mit ért a' Szent Lelken, hogy e' kérének fontosságát elzünkben vévén, ez Hely Tanúságának ki-hozására, világos ut nyiljék.

A' te Szent Lelket ne vedd-el én tőllem. Nem szükség énnékem itt a' szokat meg-szagatnom, s külön külön elő számlálnom, hány jegyzésben vétefsék az Szent Irásban, először is ez szó, *Szent*; az után meg ez, *Lélek*. Idő töltés lenne inkább ez, s elme-mutogatás, egyfőz s mind czél-kívől járás, hogy nem mint valami ide tartozando hasznos épület. Egyben foglalta az Isten lelke ezeket; misis együt vizsgáljuk.

Ez szó, *Szent Lélek*, az Irásban kiváltképpen harmat téizen. *Először*, ezen értetie az imálando Szent Háromságbéli Harmadic Személy, mint János Apostolnál: *Hárman vadnac a' bizonyítóc az égben, az Atya, az Jge és a' Szent Lélek*, s több sok helyeken. Az itt a' kérdés, nincse más tulajdonabb közelebbvaló neve ennek a' Szent-séges Személynec? Nincs. Kérhetni ísmét, hogy lehet ez olly tulajdon név, mely által e' Harmadic Személy, a' több Isteni Személyektől meg-külömböztetése személye szerént, mint *per characteristicon personale*,

1. Joan. 4. v. 7.

a' mint a' *Scholasticus*ok szólnak; holot nyilván vagyunk hogy szent az Atya is, szent a' Fiu is; Lélek az Atya, Lélek a' Fiu is: Eöszve foglalva is, szent Lélek az Atya, Sz. Lélek a' Fiu is. *Felelet*. Ugy vagyunk; főt többet mondok én, mert a' jó Angyalok is, az idvezült lelkek is mind fejenként szentek, lelkek f-szent lelkek; de még e' földön élő új-születtetett Hivéknek is (kiket Pál Apostol mindnyájan *hivatalos szenteknek* hív) lelkek, f-az ő modjoc szerént mind szent lelkek. Meg-kell tehát különböztetni. A' szent, lélek f-szent lélek, vagy *tágasb* értelemben vétetie f-igy mondatnac az Angyaloc, idvezült lelkek, f-e' földi hivéknek lelkek szentnek, léleknek f-szent léleknek; szorosb értelemben pedig, csak az Isteni személyec nevezetethetnek így, mert csak ezek természet szerént és első képpen ilyenek; de leg szorosb és kiváltképpen való módon, egyedül a' Harmadik Isteni Személy Szent Lélek, nem az Atya sem a' Fiu. Mert ez nem csak természeti szerént ilyen, hanem mind Lélek, az ő meg-külömböztetett személyi tulajdonságáért, mint hogy az ő származása nem öröcké- való születés szerént, mely egyedül a' Fiué, vagy más módon; hanem az egy öröcké való ihlés, vagy lehellés szerént vagyunk: melyhez képest Jéhus Urunk is lehellés által ada

Ján. 20. 22 Szent Lelket az Apostolokban: *rájok léhellék* úgy mond, *mondván: Vegyetec Szent Lelket*; így mondom mind Lélek kiváltképpen való módon, mind pedig Szent a' Sz. Lélek: mert nem csak természet szerént olyan ő, nem is csak azért hogy szentelő, miként az Atya is szentelő, a' Fiu is szentelő; hanem hogy ez is ő kiváltképpen- való módon: mivel az Atya szentel, az Fiu és Szent Lélek által;

Rom. 1. 7

Ján. 20. 22

Ján. 17. 1.
v. 19.

által; a' Fiu az Atyától a' Szent Lélek által; de a' Szent Lélek maga által, közben vetés nélkül és vég képpen, melyhez képest is az ő ellene való vétet meg-bocsáthatat. *Matt. 3*
lannac mondatie. Es e' szerént a' Szent Lélek név, igazan való tulajdon név, meg-béllyező és hogy így mondjam, meg-ízemélyező név: miképpen, sem az Atya nem Szent Lélek, sem a' Fiu nem Szent Lélek, hanem egyedül csak e' Harmadik Személy. Ezért is írják a' kezdő betűket, e' mind két szóban e' személyiől öre-gen, így: *Szent Lélek*, mint a' tulajdon neveket szokták írni; nem pedig így: *szent lélek* közönséges egy szerű betűkkel.

Masodszor, a' Szent Lelken értetethetnek, azok az ő lelki ajándéki f-munkái, mellyec az idvelségre egy általjában szükségesek, és csak a' Választottaknak adatnak, Fiuvá fogadságoknak jelévől, és zálogávol: minémő a' Hit, Reménség, az Isten szerelmence vigasztalásos érzése, a' bűn ellen való erő, Isten tetfzése szerént- való járhatásra el-készítettetés valamely mértékben; f-több e' félek. Így értetik szent Lukácsnál Urunknak amaz szavában: *mentől inkább a' ti mennyei Atyátoc ad Szent Lel-* Luc. 11.
ket, az ő tölle kérőknek: Ímért a' Keresztelő Jánoséban mi- v. 13.
kor így szoll: ő úgy-mond, a' Christus, *keresztel Szent* Matth. 3.
Léleket; f-több fok helyeken. v. 11.

Harmadszor, a' Szent Léleknek nevezeti, vétetethetnek valamely Méltóságos tisztnek kellete-képpen- való vizsgálásához kívántató kiváltképpen- való lelki ajándékokért. Mint Gen. 41. 38. Num. 27. v. 18. & 11. v. 17, 25. Dan. 4. v. 8, 9, 18. & 5. v. 11, 14. Illyen lélek mondat- d Jud. 3.
tatik hogy szállot régen a' Birákra, mint *Orthonielse* d. v. 19.

Gideon.

LELEK KENSZERGESE.

e. 6. v. 34. *Gideonra c, Jephthára f, Samsonra g, & egyebekre.* Még az
 f. 11. v. 29. a' lélekis mely ama' bölcs Mester embereket *Bezalélt*
 g. 13. v. és *Aholiabot* tanértja és igazgatja vala, az Isten Sátorának
 25. kélésében, *Isten lelkének* h, hivattatik. Leg világos-
 h. Exod. ban pedig az Új Testamentumban, mint Lukács Evan-
 31. 3. & gelistánál egy néhány helyen: *Zachariás bétélé* *Szent*
 35. 31. i. Luc. 1. *Lélekel, és profetála* i, Igy másut-is k. Sőt a' mely *Szent*
 v. 67. *Lélekel* a' Keresztelő János *anyja méhétől fogva bétöltöt-*
 k. Luc. 2. *néc* l, lenni mondatik-is, rész szerént azon-is az ő tisz-
 v. 25. és tinek méltosággal való viseléséhez kívántató kivált-
 4. v. 18. képpen-való ajándékoc értetnec: hasonló-képpen a-
 1. v. 11. zon-is, melyet oda felmondanc m, hogy az Aposto-
 v. 2. lok Christus Urunknac rájok lehellésével vőnec.
 1. Pet. 4. Es így látjuk hogy ez izó, *Szent Lélek*, néha az Isteni
 v. 14. Harmadik Személyért, néha a' Választottaknac idve-
 1. Luc. 1. ségekre szükséges ajándékokért, néha Tisztviseléshez ki-
 v. 15. vántató kiváltképpen-való lelki kegyelmekért vétette-
 m. Joh. 20. tik. A' mára' kérdés, itt a' mi Leczkénkben mint kel-
 v. 22. lyen érteni? Az Szent Léleknek sem állatját sem sze-
 mélyét nem érthetni; mivel ezek szerént a' Szent Lé-
 lek fohonnan ki nem üztethetik, mert ennyiben az ő
 véghetlenségéhez képest minden helyeket bétölt,
 f. izúntelenül jelen vagyon azokban Psál. 139. v. 7. Er-
 teni kell azért a' két utolsó jegyzéseknek valamelyiké-
 ben, vagy mind kettőben, egyszer l-mind. Vannak a'
 kik a' másodikban értik; de ímért máfok egy nagy útkö-
 zőt fajtán ez alát, melyet mindjárt meg-értnék, a'
 harmadikat válsztják inkább. En azokkal tartom, a' kik
 mind kettőt értic. Sőt nyilván meg-teczic, hogy leg
 főképpen az idveiségre szükséges ajándékokat keljen itt
 a' Szent

LELEK KENSZERGESE.

a' Szét Lelken érteni, mert ének elveztése, Isten szí-
 ne elől, az az kedvéből ki-vetéssel vag' ő ő; ve körtetve:
Ne vess elengemet a' te színed elől és a' te szent lelkedet ne
vedd el én tőlem; mint ha mondaná, el-vévén a' Szent
 Lelket tőlem: lehetvén itt a' *copulativa exegetica*-is. Ho-
 lott ellenben meg-efert az, hogy a' Tiszthez kívántató
 kiváltképpen-való ajándékoc némelyektől el-vétettek;
 mindazáltal az Isten Christusbán-valo Atyai kedvéből
 nem mindnyájan estenek ki, mint a' *Samson* példája meg-
 mutatja, kinek végtére, az egyszer el-veztett rend-ki-
 vól való ajándék-is, a' meg-térés után viszsza adatek n. n. Jud. 16.

De két nagy útköző mutatkozic e' magyarázat ellen; 28, 29, 30
Első, hogy a' kisebbiken kezdgyem, holott a' Tiszthez
 kívántató ajándékoc, a' Meg-vettettekkel-is közöc,
 mint Balammal, Saullal, Judással, &c. hogy hogy mon-
 dattathatnac azok Szent Léleknek, holott ha nem tőm
 mely fokak és nagyok-is azok, a' Meg-vettettekben; de
 ugyan szenteké azokat nem téfizic. *Felelet.* Vagy te-
 fizik vagy nem, de ugyan szent ajándékoc azok, mert
 Szentséges Személytől származnac: Egy ez; Másodszor
 mert természetekben-is szentec az olyan ajándékoc, és
 szent végre valók-is volnának; noha a' gonoszoc nem
 engedik azt a' gyümölcsjőket azoknac benne meg-te-
 remni. Mint szintén a' bor, ha szintén a' részegessé-
 viszsza az az átkól élnek-is azzal, s Isten átkává válíc ő
 bennec; de azért az, magában ugyan Isten áldása, s igaz
 vége-is az, hogy áldául legyen az embernek.

A' másik nehézség ez: Ha itt a' Szent Lelken az id-
 veiséges ajándékoc, minémővec a' hit, szeretet, remén-
 ség, &c. értetnec; tehát azokat el-veztetheti, mind hit-

B

ből, s

ből, s mind egyéb ajándékokból ki-eshetne a Választott hűve, mert la itt Dávid azon fél, azon retteg, hogy Isten az ő szent lelkét el-veszi tőle? *Felelet.* Ez semmi képpen nem következik: Mert állandó *Regula a' Theologia* 11. *logiában, hogy az Isten e'béli ajándékozásának meg-bánhatatlan voltoc,* a keresztyéni szorgalmatoskodást, és egyéb istenes eszközöket ki nem rekeszti, hanem inkább befoglalja. Sőt Isten ez ő ajándékinac végig meg-tartását, eszközök által, melyek között kiváltképpen-valo a' könyörgés, végezte végben vinni. Másodszor, külömböztesük meg a' dolgokat. E' szót, az *idveféges ajándékok a' Választottakban el-vefeszthetendoc,* érthetni vagy az Isten részéről; vagy a' mi, és ellenséginknek részéről. A' mi minket és ellenséginket illeti, mi bizonyonnyal olly erőtelnek vagyunk magunkban, hitünk és egyéb ajándé-
 kink-is oly kicsinyec; a' késértetek ellenben, kiváltképpen az Eördög ereje, mestersege és dühösége oly nagy és fok, hogy ha Isten minket magunkra hagyja; mindjárt még ez első ostromon el-esnénc, és az Eördög minden hitünket ki-rázná belőlünk, mint a' Szentec keserves eseteknek szomorú példái meg-mutatják; de ha a' mi jó Istenünk részéről gondoljuk az állapotot (melyre nézve-is mondjuk mi egyedül ez ajándékokat, a' Választottaktól el-vefeszthetetleneknek) nincs oly f'annyi Eördög, olly erőszakos, s-fzem fény vesztő gonosz világ, és bennünk lévő erőtelenség, mely minket az Isten idvefégre-valo ajándékától meg foszthasson. Mert ő mindenható, s-ez az ő meg-változhatatlan végeztése s akaratja felőlünk: Christus Urunk kezében-is illy ockaladot bennünket, és a' Szent Lelket-is e' végre adta belénk

lénk. Haljuk meg a' lelkünk ujító és ugyan meg-repdestető szép bizonyosságokat János Evangelistánál: *Az én mennyei Atyám, ki az juhokat nekem adta nagyobb mindek-nél: sem senki azokat az én Atyámnak kezéből, ki nem ragadhatja. o.* A' Romaiakhoz írott levélben: *Istennec a- o. Joan.* *zok az ajándéki, a' választás s-a' mik abból ki-folynac, a' hi-* 10. v. 29. *vatal, hit, &c. olyanok melyeket ő meg nem bánhat p, En p. Rom.* *ugy-mond ldvezetőnc, örök életet adok az én Juhaimnac,* 11. v. 29. *soha el sem veszne, sem senki azokat az én kezemből ki nem ragadgya q. A' kenetmellyet, vöttetek ő tőle, si bennetek ma-* q-Joh. 10. *raa r. Az Isten magva vagyom, az ő tőle születettekben s. Ez* v. 28. *okon arrhabonac, mi jövendő örökségünk zálogának-is* r. 1. Joh. 2. *hivattatik a' Szent Lélek, mely az ő igaz mivoltában s,* 1. Joh. 3. *mit tégyen, ide alább értjük meg. Másodszor, az Isten* v. 9. *Szent Lelkét az az, az ő idveféges ajándékát két képpen kell gondolnunc, vagy magában vagy gyökerében; vagy pedig érezhető erejében munkájában és vigasztalásában: vagy a' Szent Irás nyelvén, magvában, mivel mag ő, mint szent János mondá; vagy csirájában és gyümölcsében. Magvában ugyan s-gyökeréből, soha Istennek e'béli lelke (a' meg-szentelésnek ajándéki) a' Választott hűvekben soha öröcké el nem fogy; de annak érezhető ereje, vigasztalása, a' nevedés és gyümölcsözés szokszor el-fogy sok késértetekben, kiváltképpen mikor valamely nagy rettenetes vétékben szerencsétlen magokat az Isten választottai, mint im Dávid. Ez azért a' szent Király itt való könyörgésénec értelme: Oh Uram! mentől inkább vizsgálom az én gonofzságomat, annál inkább érzem s-vefzem eszemben érdememet. Te engemet, ingyen-valo nagy kegyelmességedből sok* B 2 *ajándé-*

ajándékkiddal, mind idvétségemre, s mind méltóságos
Tisztemnek viselésére szükségesséekkel felruháztál. I-
gaftagossan meg-cselekedhetnéd, hogy engemet tel-
lyességgel, egy szempillantás alatt mind azoktól meg-
fosztanál: félek és rettegek-is felette igen, akara a ma-
gam rész szerént való érzését, akara a te mások ellen va-
lo kemény haragodat nézzem. Kérlec ne bánnyal az én
érdemem szerént vélem, hadd érezzem hathato kép-
pen a te szent lelkednec erejét, mind örök idvétségem-
nec munkálkodásában, mind méltóságos hivatalomnac
ugy mint Királyságomnac kellete képpen való gyakor-
lásában. Ez a Dávid Könyörgésénec tellyes értelme;
menjünca Tanuságra.

Tanu- *Nincs féltőbb marha és jofszág ez életben, mint az*
sag. *Isten Lelke: veszteség-is sóha nag yobb nincsen, mint*
az ebbéli kárvallás.

Ezt így lenni meg-bizonyítja, avagy csak a Dávid
itt való nagy rettenetes félelme és teprenkedése. Nem
volt tőlle el-titkolva, minémű keserves szörnyű állapo-
rok esendők valának ez bűnben való siralmas maga sze-
receséltetéséért rajta. Mert Nathan ám mindeneket
értésére adott vala: *Miért utáltad meg a Jehova szavát,*
gonoszt cselekedvén az ő szemei előtt? Chittaus Uriást meg-
ölted fegyverrel, hogy annak feleségét magadnac vennéd: mert
meg-öltödött az Ammonitáknac fegyverével. Mostan azért,
ki nem szakad a fegyver a te házadból.... Imé én támasztoc
gonoszt a te házadból, és vevén a te feleségedet a te szemed
előt, adom a te felebarátodnak, és hál a te feleségeddelennek
a Napnak láttára: te titkon cselekedtél, de én azt cselekszem
az egész

1. Sam. 12.
v. 9, 10.
&c.

az egész Israel nepe előtt, és a nap előtt, &c. &c. Innen min-
den vézedelemet várhatot magára, hogy tudnia illic
míg az ő gyermeki egy mást meg-szeplősític, mint Am- 2. Sam. 13
non Thamart: egy mást agyon verik, mint Absolon. v. 14, 29.
Ammon: magára is valamellyic rá támadhat, pártor 2. Sam. 15
úthet ellene, országát is rá támaszthattya, székiből ki-
kergetheti, feleségit meg-fergettetheti, magát pedig
halálra üldözheti, s kegyetlenül meg is ölheti: miként
mind ezeket az ő kedves Absolonja, a leg utolsón kivől
(mert arra nem bocsátá Isten) rajta el-tévé. Ezek után-
is pedig egyik halálos vézedelem, a másikat, egész ko-
porfóban szállásáig ott érné rajta; mint Semeivel a, Jo- a. 2. Sam.
ábbal b, ama' pártos Bichri Seba val c, Jisbi Benob O. 16. v. 6.
riással d, kitől csak Istennec kelle hogy agyon nem ve- b. 19. v. 5.
rettetéc a' harczon; ama' két közönséges nagy csapá- &c.
sokkal, a' három esztendei éhséggel e, mely ország szer- c. 20. v.
te vala az ő népén: ama' harmad napi rettenetes tűző d. 21. v.
dög halállal öldöklő Angyallal f, el végtére is, mikor már 16. &c.
fél lába koporfóban volna, Adonia nevű fiával, ki minék e. v. 1.
előtte még az ő Attya meg sem holt volna, az országot f. 24. 16.
annak Testäentuma ellen magának koporétotta vala, g; g. 1. Kir. 1.
mint mondom mind ezekkel való állapotja meg mu-
tatja.

Mind ezeket, a' Nathan által tött előbb említett ke-
mény fenyegetés, magában foglalván, sőt nagyobb-
kat is ezeknél fejére vráhatot Dávid, mint hogy már hi-
rével volt az Isten rettenetes haragja; Im mindazáltal
most már Istenre csűvén buzgo supplicatioja által, ezek
közöl egyet sem emlét; hané csak ez a minn lelke sza-
kadva reménkedik: *Ne vesd-el, oh ne vesd-el Istenem,*
B 3 *a te szia*

a' te színed elől, és Szent Lelkedet ne vedd-el én, töllem!
 Mint ha így szollot volna: keserves, oh feletti keserves
 dolgok a' miket bűncimért fejemre várhatok egész sze-
 memi hunyásáig; de ám légyen a' te szent akaratod, ám
 vesztelenec szerelmes édes magzatim, egy más miat,
 mely nekem a' halálnál-is keservelesebb; ám pártolkodjék,
 ágyékomból származott kedves gyermekem ellenem,
 ki miat veszteltem bár el koronámat, főt életemet is, f-
 koporsóba szállásig lá mīd e' lég e' a' virá bár; csak Urá
 a' te Szent Lelkedtől ne fosz-meg, elég az ennékem.
 Féltő marha hát bizony, f-mindeneknél féltőbb az Isten-
 nec Szent Lelke, és annak el-veztése mindeneknél
 nagyobb vesztesség. Ezent bizonyitjác a' Sámson, Saul
 példájok-is. Amaz nagy erejű Sámson, hogy osztrán
 végtére, ama' fül főt sziv meg-lipcsztő, f-meg-babo-
 názó szép szavú Syrenesnec, Dalilahnac fűű kiztetési-
 re, az Isten lelkét magában el-áruhá, f-ki-mondván, f-ne
 moadjám, ki-fecsegvén és illy lator incselkedő személy-
 nek nyelvére akasztván, miben állana az ő nagy ereje,
 tudnia-illic hogy ő néki születésétől fogva, Isten Nazireus-
 fálévén, beretva fején nem volt; ha meg-beretváltatnéc, sin-
 tén olly erőtelen lenne mint egyéb emberek. El-alutja ölében
 a' szem fény vesztő szép szavú Hőlgyc, f-fel-beretvál-
 ván, rejá hīja a' Philistaeusokat, fel-serkenti szeretőjét,
rajtad vannak úgy mond, Sámson a' Philistaeusok. Sámson
 azt tudogalja hogy ez uttal-is csak tréfa a' dolog, majd
 kétfelé veri mint egyébkor az ellenséget; kezd kétfelé
 verni, f-magát a' Philistaeusok kezekből rángatni, f-hát
 nincs ereje, még nem-eis moczanhat kezekben, nem vé-
 vén észében, így jelentetik a' szent Historiában, hogy el-
 ment bea

Jud. 16.

v. 20.

ment belőle a' Jehova, az az, a' Szent Lélek, mert a' mon-
 datik hogy rejá szállot volt. Mellyel jelentetik, hogy
 minden ő szokot felséges-voltit mellyekkel Isten őt
 fel-ékesítette vala, az ő népe között valo főfőgre és Her-
 czegi Birofágra, nagy hirtelenséggel el-veztette. Mint
 lőtt dolga: Rettenetes nag' inségre juta. Mert noha az
 után igaz meg-térése által Istétől megint meg-jött ereje;
 de azért míg a' lőtt, az ő ellenségi a' Philistaeusok miat a-
 zoknak kezekben, fok szörnyű gyalázatos kissebségeket,
 fok szeri halálnál-is nag'obbakat vallot. Mert a' Philistaeu-
 sók mind a' két szemét ki-tojyák, f-mint el-vetett alá-
 valo rabot keményen meg-vasalván, tömlőczre veték,
 f-mint az okatlan marhával malmot vonattak, örölte-
 nek rajta. Hamikor kedve toszanván, annac az Isten-
 népe gyalázatjára termet környül metéletlen átkozott
 Nemzetlégnecc, valami deréc lakadalom eset köztők,
 szegény rab Sámson volt muskájoc, mert mind annyi-
 szor, a' tömlőczből cleikben vitetic vala, jáczattattak,
 szöktettéc és minden csufsággal bolondoskodtattac
 előttők: úgy annyira hogy valaminémő hires neves
 méltóságos állapottya lőn elsőben: tizszerte gyaláza-
 tosb és el-vettettebb forra jura dolga. Második példánk,
 legyen a' Schaul; el-hivatéc ő Istentől a' nép közzől a'
 Királyságra, f-mindjárt rá szálla az Isten Lelke, valamint
 Samuel meg-mondá néki, és az Isten meg-változtatá az ő
 szívet, f-más emberré lőn: az az, Isten őtet Királyi ajándé-
 kossal ruházá-fel, hogy tudna az ő népe előtt, ki menni
 és bé-jöni. De nem, becsülvén meg Istennek ez drá-
 galátos ajándékát, vétkezéc ő szent felsége ellen hihe-
 seltenséggel, papi tisztsébe maga evatásában, és rut párt úrésben:
 min ec és 15. 17.

Jud. 14. 1.

1. Sam. 10.

6. v. 9.

1. Sam. 13.

v. 9. &c.

lészünkbeli nagy erejét és hathatóságát, a' Sz. Lélek által
 e. Eph. 1. mutatja ki. Mondattatik *igiretnék lelkének* is c, azért
 v. 13. hogy biztat, nem rettegter, a' felől hogy Isten fia leányi
 f. Joh. 14. vagyunc. *Igazság lelke* ő f, mivel ő ihel minden igaz tu-
 v. 17. dományt f-értelmet mibélenc, ő a' vezér kalauz, min-
 g. 2. Cor. den igazságban. *Hitnec lelke* is a' Szent Lélec g, mert ő
 4. 13. gerjeszt hitet a' mi sziveinkben. Nevezi őtet az Irás *bűne*
 h. Joh. 16. *ról meg feddő* léleknek, *tőredelmességnek* lelkének h, mert
 v. 8. a' maga nem csmérő vakmérő bűnőst ő győzimeg a' bűn-
 Zach. 12. ról, ő bánkodtatja azon, mely kezdeti a' meg-térésnek.
 v. 10. Neveztetik *kegyelem és könyörgés lelkének* is i, mert ő őnt
 2. Cor. 7. idvefésses meg-térésre kegyelmet a' Bűnőstnek lelkében,
 v. 10. ő indítja kegyelem kérést, könyörgeni ő tanítja, főt
 i. Zach. 12. még csak foházkodni is Isten szerént. Mind ezek felett
 v. 10. Rom. 8. v. mondattatik ő *Víznek* k, *Tűznek* l, *lengedező* m, főt *se-*
 26. *bessenn* *zuduló* n, *Szélnek*; mert ő mosogat, ő tisztítgat
 k. Efa. 44. mint a' tűz az ércz nemeket, minket a' bűnőkből: ő
 v. 3. mint a' hűvös szellő, a' bűnnec vádlási miat izzadó lelki-
 Joh. 3. 5. csméretet éleszti hűvöséti, neki buzdít tűz modonn
 1. Matth. 3. minden jonac, által vízen mint erőssén. *zuduló szél*
 v. 11. m. Joh. 3. minden nehézségeken. Eő a' minden féle belső aján-
 v. 8. dékoknac *Ösztogatoja* o: Kalauz p: *Tanító mester* ő q: *Ke-*
 n. Aft. 2. 2. *net* ő r: *Vigasztaló* ő, *Procátor* ő s: az az, a' szegény gyá-
 o. 1. Cor. moltalan igye fogyottaknac, mindenec ugymint Isten,
 12. 11. ember f-ördög ellen pártya fel-fogója, áthatatos édes
 p. Joh. 16. biztatoja, *ingyen és minden fizetés nélkül*. De mindenec fe-
 v. 13. lett *Mag* a' Szent Lélec t: *arrhabo* a' Szent Lélec u. Mi-
 q. Matth. 10. v. 20. csoda a' *mag*? a' mi által a' nemec szakadatlanul fenn-tar-
 Joh. 14. 26. tatnak
 r. 1. Joh. 2. 20. 27. s. Joh. 14. 26. Efa. 55. v. 1. t. 1. Joh. 3. 9. u. 2. Cor. 5. 5.
 Gal. 4. 6. Eph. 1. 13. 14.

tatnac minden itt alatt való állatokban.; fa' mi által
 minden njonnan léfzen; így mi, az egy Szent Léleknek
 erejéből ujulunk meg a' halálból, f-ízülettetünk ujon-
 nan x. Az *Arrhabo* nem csak zálag, pecsét, tulajdonul; x. Joh. 5. 5
 hanem olyan az, mint amaz elő pénz, melyet szent
 Miklos pénzének szoktunc hini, mellyel jo eleve el-fog- Lexicon
 lal juc a' meg-vejendő marhát, jószágot; f-az ado-is bizo- Scaphul.
 nyosát tétet a' derék summánac meg-fizetése felől: Így in voc. Ar-
 a' Szent Lélec, a' mi jövőendő örökségünknek az egek- rhabo.
 ben, bizonság tétele által sziveinkben, meg-állatja f-
 erősséti és meg-pecsétli, mint egy elő pénzül adván azt I-
 stén a' mi lelkünkben, hogy mindē bizonynyal, a' hátra lévő
 derék summát-is, mely a' tellyes örök élet, el-vézfizűc.
 No immár mind ezec, drága és leg-drágább marhaja ja-
 va-é a' te lelkednek? Bizony tehát a' Szent Lélec (a' ki
 mind ezek tenéked) a' te leg-drágább és így féltőbb mar-
 hád jószágod.

Másodíc fő Ok, mert sok és igen nagy, f-erős az El- 2. Oka.
 lenség: a' melly ez mi igen drágalátos marhánkat farkal-
 lya és ostromolja. Három seregben álnac ezec: Dan-
 dárban az *Eördög* vagyon; előtte, c' gonofz *Világ*, és a' mi
 tulajdon saját *Testünk*, annak gonofz indulati, és kíván-
 sági. Az *Eördögnek* minden fel-tött czélja ez, mint ráz-
 hafla ki ez Isten drága nagy ajándékát lelkünkéből, ezért
 veszen *roftájában* y: ez okon lövöldözi az Istén szerelmef- y. Luc. 22
 sit, *tűzes nyilával* z, szintén szivecaránt, olly sürűven: v. 31.
 ezért *kerengéjés nappal*, ez veszedelmünkre vérhedett v. 16.
 dühös *Droftlán*, f-incselkedik körülletettünk 3 oly fá- v. 16.
 radhatatlanul és terényen! Oh mely fokakat is el-nyél 3. 1. Pet.
 f-meg-cmészit! E' *Világ* hasonlatosképpen, valamit c' 5. 8.
 mi *Fél*.

- mi Feltő édes *marhántul*-valo meg fosztratófunkra fel-
találhat, semmit benne el nem hágy. Nagy és fényes
voltánac, méltoságinac számlálhatatlan nagy fokalágá-
nak példáival menyí szem-fényt-is vész; f-e' tágas ka-
punn menyit bortsát-bé a' *veszedelemben*! Menyí kárt té-
szén mesterséges fok kecsegetélivel; f-fene ijegetélivel,
dühös erőszakival mely fokakat szakaszt el Christustul!
Mindenek felett leg-vezedelmesb háló amaz ő átkozott
1. Joh. 2. Háromsága szent János Első Levelében: a' *testnec kíván-*
v. 16. *sága, a' szemeknec bujasága és az életnek kevelysége.* Amaz
imádandó Sz. Háromságnac áldott tudományát, nem ve-
szik annyin utúl, mely szorós út-is, a' Menyországra.
kiváltképpen a' nagyobb rézidőben; mint a' menyin-
ezte világ kárhozatos Háromságát az Örök Pokolra.

Nagy Ellenségegugyan ezec, az *Eördög* f-e' *Világ*, fe-
lette nagy tehető dühös, vezedelmes fok ellenségeg;
de felényit sem vihetnéne végben; ha az harmadic, a'
magunc tulajdon *Teste* ellenűnc nem volna. A' hadvise-
lő nagy Királyoc, Fejedelmec, nem tartjác elégnec hogy
csak jó hadi készületekre tegyenec szert, hogy csak elé-
gedendő számu erőis vitézeket, f-derék jó látott hallott
ízerencsés bőséges Officereket Hadnagyokat, Capitá-
nyokat Generalokat &c. fogadhattanac f-állathattanac;
hanem mind ezek felett jó Kémekre-is szert tesznec, kik
által az Ellenségnec minden állapotit, szándékokat igye-
kezeteket, indulatjokat meg-értkezzéc: az ellensé-
nek a' javaiban, az elől jároiban, a' Tanácsosiban a' ki-
ker lehet, ajándékkal és minden ígérteccel meg-táto-
récsanac f-magokhoz vonnyanac: kik által mind végére
meheffénec minden állapotoknac, f-mind penig az El-
lensé-

lenséget kézre keréthefféc f-el-vezéthefféc. Erősebb c'
practica az erőseknél a' hadban, élesebb a' kardoknál:
haróbb a' töröknél, és minden szörnyű sebefs lövések-
nél f-fal törő kofoknál rontobb! Ezeket vífzi az Eördög
f-e' Világ, a' mikebelünkbeli kigyonc a' Testőnc által mi
ellenünk végben. A' Philistausoc minden erejekkel is
(kik közöt fok Oriásfok is voltak egész Dávid idejéig) 1. Sam. 17.
Sámionnac semmit nem teheténec, hanem Szeretőjét, 2. Sam. 21.
a' kebelebeli kigyót azt csábéták-el, f-az ejté kezekben v. 16.
vérnélkül. Így az Eördög és Világ, nagy hatalmas fok
Ellenségeg nekűnc fokszor nem árthatnánac, hanem a'
magunc teste mint áruló Dalilahnac, és Judásfuk, az á-
ru-el, és ád kézben bennünket. Illyen Ellenségeg vé-
vén azért környül, f-ostromolván minket, nem csuda
hogy illy feltő marhánc nekűnc a' Szent Lélec, melyet-
is fúrgetnec egyedül mi bennűnc.

Harmadik Ok a' vezteségrészéről; mert ha a' szent 3. Ok
lelket el-veztyük, el-veztyünk mindent: oda léfzen a'
mi lelünknek egész minden gyönyörűsége menyben és
c' földön. El-lefzünk az Atya lsten nélkül, el-lefzünk a'
Fiu nélkül, el-lefzünk a' Szent Lélek nélkül. Oda lesz
tőlünk a' bölcseségnek, értelemnek, tanácsnak &c. íf-
teni félemnek lelke; a' fiaságnak lelke, az ígértenek lelke,
a' hitnek lelke, a' töredelmességnek lelke; a' kegyelem-
nek és könyörgésnek lelke. Oda léfzē a' megmosó és tisz-
tító Vizünk és Tűzünk; a' bűnnek és kétségbe esésnek iz-
zató hévűségében meg-cnyhétó meg-élesztő lelki Szel-
lőnk; a' lelki kegyelmek ösztogató jó Sáfár; az igaz Ka-
lauz, Tanéto Mester; a' Kenet; az édes Vigasztaló, és felün-
ket fel-fogo Procátor: Oda léfzen a' szent Mag, melyből

ujjonnan születettünk; és fiúágunknak f-jöendő örökiségünknek Zálaga. Egy szóval, úgy járnánk, ha a Sz. Leleket el-révesztetnők, s-vevstetnők, mint a ki nem csak egy kétféle nagy javát, egészséget, egy vagy más tagját; hanem életét veszti; mellyel el-veszti mindenét, örökiségét, jószágát egészséget, feleségét, gyermekit; sőt életét-is el-veszti akkor. Siralmasan szemlélhetjük ezt az emberi Nemzetnek amaz első tőrökében Ádámban; ki mihelyt helytada az ördög kiztetésének, azon szempillantásban le-vevstet az ép és ártatlan életnek egész minden friss öltözetit; úgy annyira hogy meg-tekintélvén ki-nyílt szemekkel magát, hát rut mezételen. Így jár minden valakiről Isten e' szép lelki ékecségeket le-vonása fojtja. Az Irás fontos és igen hatható szollásnak nemével fejezi ki az e'béli siralmas állapotot, leg-elsőben is, az meg-vettetteknek részekről. Azt jelenti a' Sidokhoz írott levelében. Szent Pál, hogy ha kika' Szent Lélekben részesülvén, és a' Leleki meg-világosítást vé-

Sid. 6. 4. v. 6. Sid. 10. v. 27. 2. Pet. 2. v. 21. Luc. 11. v. 6.

vén, istentelen életetekkel meg-ínt el-vesztik azt; lehetetlen hogy meg-újéassanak. Nem marad úgy mond, e' félékben semmi hátra, hanem az életnek, és az Isten ellenfegit rettetésképpen meg-émészto tűznek szörnyű várása. Jobb löte volna nekik, az igazságnak utát soka ingyen sem esmérni, azt mondja Szent Péter: ezeknek utolsó végék sokkal gonoszabb az elsőnél. Oh minémű rettenes belső ijesztések s féllelmek foglallják az ilyeneket-el! mert noha a' tisztán gonosz léleknek, gyöttréfi néha néha láttatnak ennek meg-fűnni; de vizsont meg-ujulván azok rajtok, sokkal dühöbben és iszonyubb képpen kinozza osztrán őket. A' mi vallás és Isteni félelem mivoltát illeti, tapasztalt do-

log az,

log az, hogy senki abban nem tunyább s-nem gondviseltlenb, mint a' ki abban jól elő-menvén, megint hátra tért a' fertőre: mert az ilyen ember gyakorta *extremum*-ban, a' czélul mezebnnyire esik. Ez nagy hirtelen, a' jonak hideg szeretetiből, annak tellyes meg-vetésére; abból a' tölle el-fajulásra, és meg-utállásra; végtére dühösképpen-valo üldözésére vetemedik annak, a' miben az előtt gyönyörködött. Es így osztrán, a' meg-világosítatásnak, s-kegyesség meg-kostolásának köz ajándékibá valo vesztetést, meggyogyithatlan Hittől-szakadás követi. Még az Isten Fiának Leányinak-is, ez aránt-va lo lelki kár-vallásoc, meg-gondolásra rettenetes és szörnyű, noha ezeknek még jöendőben igaz meg-térés által, helyre állásoc nem reméntelen. Ezeknek is e' siralmas esetben, egész Isteni szolgáltyoc, élet és minden elevenség nélkül láttatni lenni, szent tisztékben valo magok gyakorlásában igen kicsiny, avagy semmi gyönyörűséget nem éreznek, a' kegyes életre semmi gerjedezést s-ferénységet szivekben nem tapasztalnac; indulatjoc a' felfert életre hajol inkább, mint valami igaz jora: az Isten igéjénec semmi jó izi nincs szájokban, nem gyönyörűséges lépes méz az, az ő inyeknek: a' kegyes életből-valo befzed, merő azon unadalom, csömör: szájoknac szollási, reméntelenségnek és kétségben csészecszevei. Micsoda jó lélec nem gyötrené magát, keresztyén felebarátjánac, kit tud jól, mint virágzot ennek előtt: a' szent életben sokaknac meg-haladásával, illy szomorú vizsza csészén? Oh csak tekintetre-is szomorúságos állapot! oh siralmas könyhullatásocokkal meg-áztatandó szors! Oh menyí iszonyó hanykodásoc faggatjac s-foj-

togat-

fojgtatjác a szegény lelket, minck előtte az el-holtságból neki éled, s-ez lelki nagy kár vallást melyben magát ejtette, helyére állatja! Ugy vagy on ez ilyen meg-szorult Kereszténynek dolga, mint a' partoc körül csinált töltéseknek, mikor az erőszakos nagy ár-vízec azokat kiszakasztjác; Felséges Isten, menyikár, rontás pusztítás csik, míg azokat bé-csináljác földjác! Ollyan ez állapotba az Isten-féld ember, mint a' pusztán hagyott ház, mellyen a' marhák kibéjárnac, ho, csd, hideg, meleg által megáztatja, vesztü sillyeszti; ugy annyira hogy gond osztán meg-tatarozni, s-élebbi állapotjábá nagy munkával, és fáradsággal, s-fok kölcséggel állathatni. Szintén így, el-pazarlodván az illy nagy esetekben a' jó lelki-csméret, és nagy pusztuláfra jutván az, valoban nehéz, s-nagy baj megtnt elébbeni épségéhez. Ah menyikár szív szakadást, keserves fohajtást s-nyögést kell addig tenni, ah menyikár keserő könyvet kell ejteni, menyit kell Istenhez foházkodni, jajgatni előtte, reménkedni neki, fogatkozni ő előtte, s-minden képpen törni faggatni embernek ő magát, míg az Isten jó kedvének érzése ujobban helyre áll! a' megcsökönt s-tellességgel elfogyatkozott lelki öröm és édeség meg-jó! Dávid az *őszve rontott csontoknak* példáján ábrázza-ki, e'béli nagy keserűséget. Micsoda kibeszélhetetlen nagy kin a' kinccsontyai őszve-romlanac! ilyen ez a' siralmas lelki sors, s-állapot. Hát bizony, megvalhatja mar minden, *Nincs s-oha feltöbb semmi, mint az Szent Lélek, az az, az ő ajándéki: vesztés-és s-oha nagyobb nincs, mint haki ezt el-vesztü.*

Hafznai.

Hafznac' Tanuságnac. Ez Tanuságban a' Hafznoknak minc

nak minden nemei meg-találtatnac, de főképpé Intésc és Oktatásoc vannac ebben. Először is Közönséges Intés; hogy mivel im értjuc minémő keserves pradára jutatja az Isten ellen cselekedett bűn embert; annak okáért a' bűnt mint a' tüzet ugy kerüljuc. Edesa' bűn kezdetiben, de a' végiben látjuc, minémő keserő méreggel fordul-fel. Ollyan a' bűn, mint ama' tengeri lenay forma állatoc; kiknek arczulatjoc emberinek lácic, de alfo és hátulfo részec oktalan rút csuda. A' csalárd Eördög, mikor bűnre akar vinni, csak az ideig tartó kicsiny gyönyörű voltát, azt a' kis kedves ábrázatocskáját fitogatja annac; szomorúságos ki-menetelit (mely mint egy oktalan farka a' bűnnec) el-takarja; és csak akkor mutatja, osztán elő, mikor már késő, a' bűn immár végben is ment. Meg-síthatatlan ravasz Horgász, ki el-rejtén a' martalékban a' hegyes horgot; a'kor vesztic a' goromba halak észre a' dolgot, mikor a' már inyekben is akadt! Okosac legyűnc azért: legyen gyanus minden féle kedves és jó izü bűn előttűnc, mert hegyes horog vagy on mindenikben, törben csűnc. De nem elég az Nyavalyásnac, csak közönségesen adni-ki, a' maga meg óválnak *Reguláit*: nem elég csak azt hagyni-meg neki, hogy a' rosz *dietet* ételt italt el kerülje; hanem meg-is kell nevezni micsoda eledeleknek nemeitől oja kiváltképpen magát; hogy azokat el-kerülvén, elébbeni nagy nyavalyájában viszon ne eséc.

Itt jó már bé a' Másodc Hafzon, az *Oktatás*. Akarodé 2. Hafz. azért érteni, micsoda Bűnőc miat szokta ember kiváltképpen, ez nagy ajándékot a' Szent Léket, el-vesztü? Gondold-elavagy csak a' meg hallott példákat. Mi ejté

D

Dávi.

Dávidot e' nagy lelki kárban? a' Parázñaság és gyilkosság: mi Saul, Sámson, Nabuchodonozor? nema' rut hypocritaság és a' maga elméjén való járásé, az Isten parancsolatinac végben vitelében? nema' bujja életben merülésé? nem az emberi sórsul- való el- felejtkezés, s a' béli fel-fuvalkodásé? Igen- is. Látván azért nyilván, minémő nagy Szentec és Rendec estenek meg ez sikos uton, te el-kerüljed. De, hogy summában foglaljac mindeneket; leg inkább Négy Vétkeket kerülj- el: 1 Tessednek kedves indulatit, gonosz kívánságit, valamely édecs, megszeretet bűnben, szájára ne bocsátsd; 2 Lelki kevély ne légy; 3 Az Isten rád bizott ajándékot, ama' talentumát el ne átsd, vagy gonoszul ne élj azockal. 4 E Világi dolgokat felettébb ne szeresd, szazokban ne merülj.

Az Első Vétke, a' melyet kerülni kell, a' gonosz kívánságnak, valamely meg- szeretet édecs bűnben, szájára bocsátása. Oh nagy Isten, minémő veszedelmes hatható ezköz ez, mely által s'nuat Istennek, a' lélekre ez ő szent lelkétől meg- fosztatásábéli szörnyű ítéleti száll! Ez nyomá- meg Dávidot, s' ez ejtő veremben: mellyben im mint retteg kiáltoz, mert el ijedet hogy meg- fosztatik attól a' nagy jutul, mely által mind Isten, s' mind ember előt' kedvet talált vala. Oda lelkéből a' vigasztalás, oda az édecséges érzés; Isten atyai jó akartjának meg- fogása el- enyész: mellyeknek helyében, rettegés, maga meg- unás, és szörnyű lelki félelmek, s' iszonyodások szállottanak, nem tudván mi e'lik már rajta s' mint léfzen dolga: könyörgését s' egyéb Isteni szolgálait, nem teheti azzal a' vig és neki buzduzt elmével, mellyel az előt;

szíve

szíve nem szolgátathattja azt a' szép meg- elégedést, mellyet szokott volt. Fél azon- is hogy már az ő népe- is őtet csak Hypocritának tartja. Más felől rettentia az ő lelke őtet, hogy pártot útvén Isten ellen, Tisztinek viseléséhez kívántatato ajándékibul- is ezenről ki- fordul: előtte a' Saul keserves példája, kinek e' béli siralmas sórsát maga szemével nézte, mint leg- belsőbb szolgája annak. Így látjuk, hogy midőn ember, Istennek szép ajándékot s' kegyelmet, bujaságra fordítja, és a' bűn engedelmeiségeben ejti magát, annak valamely kívánságiban, mint meg- busítja s' szörnyű képpé háborítja az őtet! Sámsonra- az ő gonosz kívánságnak- való engedése mit hozza? hiszem *el- rávozzék az Ur ő tőlle*. Valamennél kedvesb lőn *Jud. 16. 26* néki az ő Dalilája, s' közelbb jára hozzá; annál inkább el- idegenedik, s' távolb távolb megyen vala az Ur ő tőlle. *Meg ne szomorécsátok*, azt hadgya Szent Pál, *az Istennek Eph. 4. 30* lelkét. Mit akar vallyő mondani? Hogy az Isten lelke, mint valami Lakó vagy Szálló, a' mi szívünknek szállásán. A' jó Lakót vagy Szállót, meg- lehet hogy semmi embertelen szonkkal, vagy bucsuadásunkal tőlünk el nem űzzük, sőt marasztjuk minden igyekezetünkkel; mindazáltal oly rendet tarthatunk a' házban, oly szokás lehet abban, hogy ellene lévén, az jó vendégünknek, meg- szomorétjuk azt, s' okot adunk néki hogy el- menyen tőlünk. Így az Isten Lelkének kegyelme, szállást foglalván lelkünkben, örülünk néki, nagy vigasztalás nékünk az ő velünk lakása, örömeit- is tartjuk őtet, s' távol áll az a' derék istentelenség tőlünk hogy valaha néki bocsut adnánk; de azért oly erkölcsökben foglalhattjuk magunkat, kiváltképpen ha valamely nevezetes bűnec buja-

bujaságnac, kevélységnc, főlvénységnc vagy más egyéb véteknc szerelmnc lappangatjuc f-belegetjuc bennűnc; Ezeket-is a' Szent Léleccel egy szálláson meg akarjuc szívűnkben tartani és marasztani; ezzel szomorítjuc-meg a' Szent Lelket, és ezen fízintén ugy kefergettetic miattunc, mint *Isaak és Rebeca*, az ő Fiok *Gen. 26. v. 25.* Elsau, Hirteus pogány nembéli Feleségi miat egygyűt kényszerítettén azockal lakni. Es bizonyára, ha c' káros f-szajunc izént szerént- való Vendégűnkkel szerelmes bűnűnk, egyben nem háborodunc f-annac nem ízegetjuc kedvét bucsut adván néki; meg-kedvetlenétjuc a' jobb Vendégűnk, a' Sz. Lelket, f-el-megyen tőlűnc mikor ingyē sem gödölnoc, és ofztán gondal édesétjuc magűk-hoz, f-hijuc vizsgálja. Oh annak-okáért minden istenfélő ember, kiaz Istenec Lelkét, az értelemnc, a' szollás-nac, könyörgésnc, vigasztalásnc lelkét már valamely mértékben vőrted, f-érzed-is már. hathatossan- való munkáját magadban, melyből nagy vigasztalással állathatod magad felől, hogy te immár kegyelem állapotjában bé állatott ember- vagy; a' nagy Istenért ojd meg-magad, ne tares valamely kiváltképpen- való bűnec szerelmét f-teczését kebeledben, sem nyilván, sem titkon: mert im látod, mely meg-becsülhetetlen kárát vallod.

Kérdjed már: Vallyő micsoda mesterféggel csaljameg itt ez aránt, a' csalárd szív az istenfélő embert, mint Dávidot-is? *Első*, az Isten nagy és fok irgalmasságival- való Maga el-hivése, a' *præsatio*, azt alitvā illyēkor, hogy mivel igen irgalmas az Isten ő hozzá, ha c' vagy ama' jo iző bűnre rá-mégycn-is, mindazáltal nem vetis el őtet. *Más* *szodik*

szodik, az a' Maga kuntatása, mellyel azt hiszi hogy változhatatlan lévén, mint igaz Hivőnek az ő állapotja ha fízintén testi indulatjánac, valamiben kedvét téli-is nem veszhel-el. *Harmadik*, az a' Bizodalom, mellyel azt tardogalja maga felől, hogy a' mikor akar, meg helyreálhat, valamikor néki teczik el-hagyhatja meg- szokot szerelmes vétjét. Ezek az igaz és jo *principiumok*bol Hit *fundamentum*ibol Agazatibol, nem jol és igazán ki-hozott vagy inkább ki facsart *Conclusio*k hitetése, csaljác f-cjtik-meg gyakran az istenes Lelkeket. Itt itt *munia*ld erőssécs azért meg-kiváltképpen hitedet, ilyen tanúságockal: az *Első* ellen, hogy az Isten kegyelmessége, a' meg bocsátásra való nagy készsége, nem arra- való hogy a' hoz bízunkban kuntasuc magunkat a' bűnben, f-bolondságot cselekedjűnk; hanem hogy annál nagyobb *isteni félelemmel* tiszteljük Istent, azt mondja Dávid a' Sol. 130. tárokban. *Meg-térésre- való indétásul rendelte Isten- az ő* *v. 4.* *nagy kegyelmességének, hoszszutűró voltának gazdagságát,* *Solt. 85.* *v. 9.* azt jelenti szent Pál. Meg-utálnád azt, bűnben való magad kuntatásával, f-keménységeddel? távol légyen. Inkább ha valami, az indécson téged minden egybecfelett, a' testi kívánságoktul el-bocsuzásra és a' jó életre, mint a' szent Pál igen fontos szavában meg-érthedd: *Kényszerítlec titeket az Isten irgalmasságira* (mint ha monda- *Rom. 12.* *v. 1, 2, &c.* ná, ha egyéb semmi nem fog, fogjon avagy csak az Istenec fok és nagy irgalmassága) *hogy állasiátoc a' ti resseiteket, élő, szent, és kedves áldozatúl. Es ne szabjátoc magatokat c' világhoz, hanem változzatok-el, &c.* Bezzeg szép példád vagyon erre ezen Apostolban: *A' Christu*snac *fze- 2. Cor. 5.* *relme szoróngat ugy-mond minket, Mire valjon, a' bűnre* *v. 14.*

valo el-kunázzáfraé? Nem, hanem inkább, *hogy meg-hal-
ván ő mindenekért, a' ki élne, ez után ne éljenec magoknak,
hanem annak, a' kik ő érettec megholt és fel-támadot. A' Má-
sodik Akadályt-is ezen gondolattal eléggé el-háréthatod;
annyival inkább ha ezt-is hozzá adod, hogy ez aránt-is
annál inkább nem kell testi indulatodat az édes bűnök-
ben, szájára bocsátanod, azzala' gondolattal hogy im-
már Isten kedvében esvén, meg-változhatatlan a' te ál-
lapatod. Mert ez a' változhatatlanság, nem csak a' vé-
get, az idveiséget nézi, hanem annak utját-is, melyben
kell szüntelen járjunc, mind addig valamig az idveisé-
get el-érjuc: *Isten munkái vagyunc* (így szoll az Apostol) *teremtettettunc Christus Jeshuban a' jó cselekedetekre, melye-
ket készéret, hogy azokban járjunc.* Ísmét, *A' mi új emberűne*
(mellyet minden Isten kedvében lévőknec el-kerűhea-
tetlenől fel kell öltőznice) *Isten szerént teremtetett igaz-
ságra, és valóságos szent életre.* Ha azért, te azzala' gon-
dolattal bűnre vetemedel, hogy Isten fia leánya lévén
változhatatlan a' te állapotod; im magad mint vétkezel
e' privilegiumod méltóságod ellen, magad vagy a' ki azt
bontogatod. A' mia' Harmadikat illeti, Hát meg-térhecz
valamikor akarod, a' benned lévő kegyelem által! Bi-
zony meg-köpic addig a' körmöd: a' halálnál kecservesb
f-nagyobb lelki kinoknál, gyötrelmeckel sőt magával a'
kétségben eséssel kell addig egy néhányszor meg ütköz-
nöd, míg annac tellyessen szerét térszed. Im előtted a' Dá-
vid, ez 51-dik Soltárbéli siralmas példája. *Boldog a' ki más
nyavalyáján tanul!* Errvén annak-okáért mely csalogató a'
bűn, a' magunc szive mely nagy kebelbéli áruló kigyó,
mely nagy Mester az Eördög; őrizzuc az Isten lelkét ma-
gunk-*

gunkban, meg-láffuc hogy az indulatokat az édes bű-
nőknec állapotjában, szájokra ne bocsáffuc, hanem igen
zabolán tarcsuc azokat.

Másodic Bűn, mely az Istennec Lelkét, a' meg-ma-
gyarázott módon, ki-űzi, a' *Lelki Kevélytég*: midőn ember
a' benne lévő kegyelmeckel, f-lelki ajándékokban fokak
felett való bővőlködéssel el-kezdi magát hinni, f-kevény-
ségre vetemedic. *Ellenec áll Isten,* azt mondja szent Péter, *1. Pet. 5. 5.*
a' kevélyeknec, az az meg-voníza tőlőc kegyelmét. Ta-
pasztalt dolog-is fok uttal, hogy némellyec, fokak fe-
lett-való nagy rend kivől való értelemmel lévén a' Hit
dolgaiban, f-egyéb külfő-belső ajándékokban-is fokakat
meg-haladván, el-hittéc magokat, f-el-felejtkezvén a-
zoknac egy Adójára háromoltatni minden azokért-való
dicséretet dicsőiséget, keztek magokat csudálni, f-di-
cselkedek magokban; annyéra meg-bolondétotta Is-
ten őket, hogy erejec f-értekek felett futtatván, erőszá-
kos magoc teczése szerént elméjeket, vagy magát az a-
jándékokat vesztettéc tellyesféggel-el; vagy leg alább az
azzal, kellete szerént-való élhetésnec erejét, az az, a' béli
tehetségeket. Meg-értettuc fellyebb a' Nabuchodonozor
és Nábál példájokat, mind kettő mint járt volt, ma-is
penig elég fok siralmas példác esnec. A' mi leg kecservesb
hallottunc, f-hallunc naponként szlátunc ollyakat-is,
kik a' fegyhetetlen szent életre, a' kegyelem által nem
csak el-készítettetenec, hanem jól meg-erősítettett álla-
pottal voltanac f-viragoztanak-is abban jó ideig; f-nem
tulajdonétván ebben Istennec illendő képpen a' dicsőf-
séget, hanem egyebec erőtelenséginec példáival, még-
alétván magokat; Isten egy ideig magoknak hagyta őket,
f-nagy

f-nagy bolondságban engedte elni, míg csezkben venni, ki volta a' kinek ereje által állottanac; és azt is megtanulnák, minémő indulatokat kellyen mázszor másfoknac erőtelenségekhez fel-öltözni. E' vala a' Dávid forsa. Eörizkedjunc hát e' vétektől is, mint a' kigyotul; annyival inkább, hogy soha eg're ember inkább nem vetemedendőbb, mint erre. Mert lehetetlen hogy jo aránt lévően-cla' dologban, azt ne tudná: tudván pedig, nehéz, oh felette igen nehéz, (olly nagy az e'béli vesztetég még az Isten leg-jobb fiaiban leányiban is) hogy nagyot ne vélyen jelsben egyebekhez képest, maga felől. Igafággal mondta, valaki mondta, hogy a' lelki kevélységnek maga hitségnek férge, a' más emberek vétéknek hamvából terem; úgy annyira hogy a' más gonoszoknak szállásával, és az meg-szentelésnek nevedésével is, nem tőm hogy hogy, hir nélkül lopja-bé e' gonosz kevélység magát, főt számot tartottak rejá, hogy magából az alázatosságból is kél ez átkozott mag. A' titkos nyegédségnek alkalmatosságát, a' nem nyegédeskedés szolgáltatta nem egyszerű. Még maga a' Szent Apostol is mint szűkölködő legyen, e' lelki nyavalya ellen-valo cleve meg-orvoslás (prophylacticon) nélkül, meg-teczik, az őnnön szavából: *2. Cor. 12. v. 7. Hogy felettebb el ne hinné magamat (kétség nélkül a' megáláz-tatással és látásokkal) adattatott énnekem hegyes őstön, mely testemben ragadot, a' Sátánnak Angyala, hogy csapdoffon engemet.* Fel-telzi itt az Apostol e' szavával hogy felettebb el ne hinném magamat, hogy kezdte volt már szivét a' hitség, fok kereszt viselésének f-nagyságos látásinak elméjén forgatásából, csiklandani; de la hamar le-nyomta Isten a' rá bocsátott kereszt által. Ugy cselekedzik ő szent Fel-sége il-

sége ilyenkor, vévén csezkben, hogy az ő szerelmessé, nem csak nem fojtyák-meg hirtelen, e' fenn lábbáfnac belső indulatját magokban, hanem még ki akarjác azt egyebeknek meg-utalásával mutatni; mint a' bölcs Orvos, ki látván hogy a' vértéc felettebb bővölködéséből nagy nyavalya csnék az emberen, ki-vészén abban, noha olly szűkséges az az ő életére, hogy abban mondatik lenni *az embernek Leke*: így az Isten, még a' lelki ajándékokból is noha nem lehet azok nélkül a' lelki élet, midőn alkalmatosságól vesztjük azokat magunc el-hívésére, nem keveset el-vonszon. De micsoda a' Mesterség mellyel ez Vétektől őrizhetjuc magunkat? 1 Arra legyen gondunc, hogy értvén már hogy lehetetlen nem tudnunc, az ajándékokat, mellyeket a' Szent Lélek szerzet bennunc; mikor azokra fordétjuc gondolatinkat, f-e szépségünket ugyan tükörből nézéljuc ottan ottan; úgy ne cselekedjunc mint ama' hegyke Ifjac, kik cizfrán fel-öltözvén félre mennec, f-ugy nézéllic magokat, mint áll f-mely szép a' csismájoc, farkantyujoc, mely cizfta a' fűvegec, talloc, illegetic azokat fejekben, simogatják vonogatják köntösöket: f-az után fockal gűgőben lépnek, f-orrokat fellyebb tartják. Maga fokszor ruh, varak, f-néhánykor franczuk is vannak a' frifs köntösöc alát. Valamikor azért e' vízketeg kezdi csiklandozni lelkünket, magunknac ilyen modon valo meg-nézegetéséből; jussón csezkben, hogy soha könnyebben ez vétekre nem vetemedunc, mint ilyenkor. Ne hidgy itt szivednec, akar mivel biztasson, tudván mit mondot az Istennec lelke felölle: *csalárd a' szív mindenek felett f. er. 17. 9. halálos, ki tudhatja azt?* Gondold-meg hogy az egy ké-
E belső

belső ajándék enyet, tiz hufz vétek és erőtelenség talál-
tatik benned: a' kegyelmek is penig mellyec nálad vad-
nak, együl egyig mind hibásoc, félfszegec, ugy annyira
hogy ha Isten Christusban nem nézné azokat, mind meg-
urálná f-vetné. E' légyen azért a' te rut lábod, mellyre
tekintvén ajándékidnac fényes tallainac ki-terjeszté-
közben, meg-fszégyenlyed magadat, és gögőlsön fel-
vont fátorodat le-bocsássad. Másodszor, a' másoc erő-
telenségét mindenkor szánakodással, falázatozsággal for-

Gal. 6. 1. gassad, *meg-gondolvan magadat*, az Apostol hagyása ként,
hogy te is meg ne kísértessél. Harmadszor, igaz alázatozság-
gal kössd ezt a' febedet, előtred viselvén mindenkor a'

Rom. 11. mit ezen Apostol parancsol: *Ne éres magad felől nagyot,*

20. *hanem félj:* Az az, ha Isten téged az ő lelkénec szép aján-
dékival fel-ékesétett, ugy-mint bölcseséggel, értelem-
mel, jó elmével, magaddal és indulatoddal való bíráláb,
oly dolgokban, mellyekben egyebec fokban nagy szé-
gyen vallásokra meg-efnec; meg-látd hogy magadban
fel-ne fuvalkodjál. A' kegyelmeknec tartására nincs jobb
szelencze, a' maga felől való jozan értelemnél, aláza-

1. Pé. 5. 5. tozsággal egyetemben. *Az alázatosfóknac adja Isten az ő*

Péld. 1. 2 *kegyelmét; azoknál is tartja, az alázatosfóknál lakik a' bölse-
ség, azt mondja Salamon. Hogy penig a' te alázatozsá-
god alattomban kevély alázatozság ne légyen, soha ki ne*

2. Cor. 4. 7 *csésék elmédből a' mit az Apostol mond: Mid vagyon, oh
ember, a' mit nem vőrtél; ha penig vőrted, mit kérkedel-vélle,
mint ha nem vőrted volna? A' lelki kegyelmec, igen hel-
lyessén hivatnac ajándékoknac; mind azért hogy ingyen
ajándékon adatnac azoc; mind penig hogy az adoja az-
oknac, magánac tartja a' hatalmot, mellyel te czé-
szerént adja vagy meg-vonja azokat.*

Harma-

Harmadik Bűn, az Isten ajándékival való restes avagy
ugyan nem élés, vagy más végre való élés. Világossá-
jelenti ezt édes Idvezetőnk a' talentumoknak, és girák-
nak példájokban. A' ki a' talentumot el-ásta, f-a' girát Matt. 25.
készkenőjében kötötte vala, nem adván ki azt nyerefé-
re, miként Ura rendelte vala, el-véteték tőlle, f-an-
nac adatéc a' ki kereskedéc azzal. Meg-fszokta Isten át
kozni azoknac lelki ajándékjokat, le-veri, el-haggya ap-
prónként hervadni f-el száradni, a' kik csak magokban
fojtyák-meg azt. Magunc hallottuk f-szemünkkel látott
dolog, hogy tok nagy ajándéku emberc, c' miat vég-
tére semmické lőttene. Ugy jártak mint a' mely forrás-
nac, kutnac vizét szakadatlanul nem, merétic, el vész,
el-szárad: vagy mint amaz magok gyengéltető kényes
Aszszonyi állatoc, kik magzatjokat sajnálván szoptatni,
vagy csak hében hoban szoptatván, el-fszakad f-apad a'
tejec. Ezenképpen fok nagy tehetségő, f-a' Polgári vagy
közönfészes társaságban, f-az Ecclesiában való hafznos
szolgálatra, alkalmas emberc, ajándékjokkal, lelki-
csméret nélkül való élésec vagy nem élésec miat, Isten-
nec igaz itéletből tellyecséggel el-alkalmatlanodtat
mindenre, f-ugy lőtt dologoc, miként a' szőlő veszfzőnek
vagy venyikénec, mint Ezechiel szoll, *melyből nem* Ezech. 17.
esinálnac szeget, hogy arra edényt függesz-szenek. Hasonló-
képpen fok magános keresztyén, ajándékival nem élésc,
vagy tunyán élésc miat, leg-jobb maga gyakorlásaiban-is,
néki hidegedic, tunya rest, kéfedelmes, kedvetlen, f-
léleknélkül való; mind addig mig végre semmivé lészén.
Es midőn a' nagy értelmő tudomány f-egyéb szép aján-
dékú ember, az ő ajándékot jo lelki isméréttel és szorgal-

E 2

matof

matosággal, maga utainac jobbétására nem fordítja, hané csak az egy pufzta értésért szemléért tartja tudományát, értelme mellyet Isten azzal meg-áldott volt, csak olyanná léfzen mint a' buboréc, mely támad f mulic, és végtére azzá változik, a' minc az Apostol c' félét ket nevez, ugymint *haszontalan fecsegővé*: el végtére azoknac seregekben adja magát, *kika'* mint azon Apostol szoll, *a' jo lelki ismérvet el-vertén, hitekben* (azaz vallásokban) *hajórést szenyvednek*. Egyéb állapotokra alkalmatos emberek is nem élén tudományokkal f-jo kézfégeckel, eleveztic azt, henye herécké léfzenc, kik rezgelődenc f-tudnac másokból szijni, de magok semmit nem gyűjtenec. Ellenben, penig, *a' mássaljol tévő, az adakozo ember meg-kövéredik*, azt mondja Salamon. Mind többet többet áddogál Isten a' hoz az ajándékhoz, mellyet jo lélecek gyakorolnac, f-szorglmatossón. kereso kednec velle. Mint Szent Pál, ki mihelyt el-hivatraték, mindjárt nagy szorgalmatosággal prädicalja, vala, a' Chrstuft, a' synagogákban. &c. *és inkább inkább neki erősfödik vala, olyan-is ez aránt az igaznak utja, mint a' nap, mely mind inkább inkább fénlik, míg tökéletes nappallá léfzen*, Salamon állatja.

Negyedik Bün, e' Világgal-valo szercelemben efés, és a' forgalmatoságokban felettébb bé merülés. Ez-is igen nagy ok, mellyért Isten Szent Lelkét meg-vonsza az embertől. Erről példalozik edes Idvezitőnc, a' fokképpen e'ett magnac példájában, sezt mondja hogy megfojtja mint a' tövis a' nevededést és gyümöcsözést. Sz. Pál-is ez okon állatja, hogy *a' kik meg akarnak gazdagulni, az az, halálban kívánnyac a' gazdaglágot, fok bolond és káros kíván-*

1. Tim. 1.
v. 6.
Tit. 1. 10.
1. Tim. 1.
v. 19.

Péld. 11.
v. 25.

Cselek. 9.
v. 20. 22.

Péld. 4. 18

Luc. 8. 14.
1. Tim. 6.
v. 2. 10.

*ros kívánfágokban gerjedezésekben esnek, mellyek veszedelemben merénc embert, f-a' hitől elatévolyt. E' miat alkalmatlanodnac el nagy fokban, f-változnac meg felette, igen, mind a' Meg-fzentelésnec dolgaiban, f-mind penig az ő kiváltképpen valo Hivataljokra Tisztekre nézendőkbé. E' veszteti el fókackal azt a' szép buzgoságot, mellyel az előt buzgottac, azt a' gondvifélést, f-elébb elébb igyekezést a' joban, mellyel ugyan őfztökéltettec: kik mennél serényb f-buzgobb szemeket vetnek e' világra, annál restefebb indulattal forgolódnac az más világra nézendőknec, mellyec az őroéckévalóc, keresetiben. S-ezért állatja már Urunc, hogy *lehetetlen a' gaz-* Luc. 18. 7.
dagnak menyorszában menni: hogy szent Jakab szavaként, 25.
e' világ barátsága Istennel ellenségeskedés: és ha ki, mint Ja- Jak. 4. 4.
nos Apostol szoll, e' világot szereti, nem lesz az Atyának 1. Joh. 2.
félelme abban. E' vonsa el az időt, f-lopiasela' szivét, a' v. 15.
mely miat nem vifelhettünc ugy gódot a' mennyeickre,
a' mint kellene: melyben valo meg-csökönés, valóságos
hátra térés szokot lenni. A' magános Hivatalokban is
ezen dolog szokta a' szivet meg-tompétani f-vakétani.
Az ajándékok, azt mondja Isten meg-vakétják a' bölcséknec Deut. 16.
szemeket: el-annyira hogy nem láthatják a' jó f-gonosz; v. 19.
az igaz, f-hamis közöt- való külömbséget; el-végtére a'
nyereség kívánással ugy fel-gyujtác, f-olly alá- valo rab-
jaivá telzic annac, hogy a' mint Salamon jelenti, egy fa-
lat kenyerért is vétkezenc. Az Egyházi szolgákban is u. Péld. 28.
gyan ezen okból keserves állapotoc esnec, mint Demáf. v. 21.
ban f-több fokokban: kikis vagy hátra álnac, vagy el- 2. Tim. 4.
alkalmatlanodnac e' világi szorgalmatoskodás, e' vilá- v. 10.
giakban felettébb kapás miat tisztekben; és az Istenéinél,
E 3 *kissebb**

kisebb gondjokat is nagyobnac tartác; csak élne a Szent Hivatal enyet.

Im látjuk azért, mely veszedelmes bűn e' Világ szerelmében merülés minden állapotokban, noha azt nagyobb részént az emberec vétke nec szem tartác. Mi lehetne vallyon ez rut kívánságunc f-indulatunc szájában a' leg-jobb zabola, ne merétné mint szent Pál jóvendöléc, veszedelemben lelkünkét? Csak egy két dollogrul gondolkodjunc voltaképpen, melyeket maga az

1. Cor. 7. Isten lelke ad előnkben: *El-mulik e' világ és annak minden ábrázatja.* Istinét: *Minden test, olyan mint a' fű, és az embernek minden dicsősége mint a' fűnek virága: meg-szárad a' fű, és annak virága el-hull; de az Urnak beszéde mely néktek*

prædicáltat, meg-marad mind örökké. Tudjuk mit szokot erre e' Világ felelni: Senkinec nem repül a' sült galamb a' szájában: csak őízve kolcsoljuc hát kezünkét, f-várjuc, az isteni szolgálat mellett ki mit ad. Felelet. Amannac sem kell, az ő modgya szerént el-mulni, mert munkára teremtetűnc; szazt is meg kell mivelni, csak

Matt. 6. 33 hogy annak igaz rendében, mely ez: *Kereséte ec először (rendben és igyekezetben) az Isten nec Országát és az ő igazságát, f-annak atánna mindenec meg-adattnac ti néktec.* Ezek a' nagy négy vétkec, melyec a' Szent Lélek nec ajándékítól meg-szoktác embert fosztani. Ezek töl kell őrizkednűnc, ha féltő marhanc a' nekűnc, f-igykerűlűnc el a' ki-mutogatott utakan e'béli nagy veszteséget. Hát ha a' nagy Istenért! benne is vagyunc mi vagy másoc márcbben, hová kell lenni? Ezt immára' következendő Oktatás adja elődben.

2-dik Ok. Másodszor azért, magunc meg-cirkálására nyit nekűnc e'

kűnk e' Tanuság utat, midőn e' siralmas veszteség clik rajtunc, e' féltő marhánkban a' Szent Lélek ajándékiban károsodunk meg. Vannac fok jegyei az Isten idveséges lelké nec bennűnc léténec; de nagyobb részént a' nagy mértékel, a' szép virágzással-valo benn-lételnec bizonsági azok; én olyat akaroc elődben adni, melyből azt tudhasd meg, ha vagyonc maradté a' nagy késtet nec miatta, valami lélec benned, vagy tellyeséggel oda vagyon az? Iholez a' csahatatlan jele, ha bānkodhatol szived nec mélységéből, ha teprenkedhetel, törheted, faggathatod magadat Dáviddal, e' nagy veszteségeden, f-szorgalmatoskodhatol ezért, éjeli nappali, Isten előt-valo keserves panaszkodásóckal, fűrű remekedécel? Mert e' bizony Isten szerént-valo, f-idveséges meg-térést szerző bánat r; mely nec szerzője, egyedűl a' Sz. r. 2. Cor. Lélec, mint világossan jelenti Zacharias Prophet. 4. 7. v. 10. tal. Származic ez, az ajándéknac, melyet Dáviddal olly igen féltűnc, kellete képpen-valo szeretéséből, és becsülléséből. A' mit ember leg inkább szeret, f-beccsöl; azt szokta leg inkább félteni, f-a'béli veszteségén-is bānkodik, bufull és törődic leg-inkább. Ama' juh os ember, hogy egyet fok juhait közzöl el-veszte, mit nem teprenkedet rajta, f-nem-is nyugvéc, semmi fáradsággal f-resti-törődéssel nem gondolván, valamig fel nem keresé azt. Igy a' garafos Afzszony-is, mint Lukács Evangeli. Luc. 14. 4. sta jelenti, Idvezetőnc szavával: e'ből teczet meg mely 5. 6. 7. &c. igen szerette azt. Ugyan-is olgy kénese, olly kedves gyöngé, f-drága köve az Isten Szent Lelke, a' kegyes lélek nec, hogy kész el-adni mindenét, velamie vagyon, csak a' mezőért is, melyben e' vagyon; f-szert téscen er. 46. 1c. Meg-

LELEK KENSZERGESE.

40

re. Meg-csalhatatlan jel ez, soha senkit még meg nem jáczottatott, tégedet sem, tudnia-illik, valaki nagy szived szakadva bánkodhatol, reprenkedhetel, az Isten Lelkének ajándékiban való vesztetésen, s szorgalmatoskodhatol minden szorgalmatosság felett, mint állathasád e meg-becsülhetetlen nagy kárt helyben, mint Dávid, annyira el-vonván a jelen-ülő érzésre mostanában a Szent Lélek magát, hogy ingyen sem tudhatni, ha vagy-oné az vagy nincs. Ez is a dolog, mellyen a vigasztalásra a magad fel építésére magot kaphacz. Isten e rófécsen benne!

Kérdjed ismét: Hogy hogy álhatnéc azért ismét, elébbeni állapotomban viszsa, mint birhatnám még valaha az elébbeni mértékben a Szent Lelket? (E' lefz 3. Oktat. már a Harmadik Oktatás) Először, szakadatlan hitbéli buzgólmádságoval, mint im Dávid, ez egész 51 dik Soltárban. Oh igen méltó és szükség tenéked olyankor e Soltárt fűrűven énekelned! Mindene felet pedig kérd ez hármalt Istentől nagy szived szakadva: 1 hogy a meg-

Solt. 51. haragutt Istent, ne vegyesd az ő Szent Lelkét tölled. 2 hogy v. 13. 14. adja meg az ő idvezítésének örömét néked, s az engedelemnek

Luc. 17. s lelkével erőficsen meg téged 3 hogy nevelje a hitet benned, mint am a Tanéványoc könyörögnee vala: mert e szérént nevednek a hitbéli ajándékok is. A nagy fa fok gyümölcsöt terem; a kicsiny keveset. Ezeket penig annyival nagyobb bizodalommal kérheted, hogy meg-

vagy-on igérve, hogy a mi mennyei Szent Atyánk, Sz. Lelket ad az ő rólle kérőknek. Másodszor, e' száraz völgyön jár-
v. 13. todban is, és jó eleve kutakat árkokat, nagy remén-
Solt. 84. séggel, mint am a nagy buzgó kegyes ember cselekedzie
v. 7. 8.

a Sol-

LELEK KENSZERGESE.

41

a Soltárban, várván az Isten kegyelmének záporát abban. Tartsuk Solt. 84. v. nyitva a mi szívünknek ajtaját szüntelenül, mint a Szent Lélek int ben- 7. 8. nünket, hogy bé-jöhesse hozzánk. E' pedig így léfzen, ha sziveinket e' Solt. 24. 7. földi dolgokról el-vonván, az oda fel-valokra emeljük, s minden-kép- Apoc. 3. v. pen úgy intézzük magunkat, hogy mi helyt a Szent Léleknek valami 20. mozdulatját érezzük, annak mindjárt helyt adgyunk, meg nem fojtván azt, ama tilalom ellen: a lelket meg ne fojtsátok. Harmadszor, ger- 1. Theff. 5. jeszszük fel az Istennek bennünk lévő ajándékát, mint Pál Apostol által v. 19. intetünk. A Görög szó ἀναπαύω, annyit téfzen tulajdonul, mint az 2. Tim. I. el-takart, el-lasodott, s csak nem el-alutt tüzet meg-gerjeszteni. Mel- v. 6. lyel világosan jelentetik, s adattatik előnkben, hogy az Isten lelke, az az, az ő ajándéki bennünk, sokszor az Eördög. Világ s magunk Teste of-tromolván, keferveffen meg-is ejtén bennünket, mint a tüzel-lasod-
nak, és a rajtunk fekvő nehéz próbáknak fűrű hamvával, annyira bé-
takartatnac, hogy magunk is alig tudjuk olyankor, az érzéshez képest,
mi aránt vagyunc: ha maradté valami szikra bennünk, vagy éppen mind
el-aluttanac. Azért mint az Óv Testamentumbéli Papok cselekednie v. 2.
la, minden naponként a Sátor tüzével; nekünk is e lelki tüzet szüntele-
nül éleszgetnünk, s gerjeszgetnünk kell, hogy tellyeséggel el ne alud-
jék. De miképpen? Ne fáradjunc bár a mesterséget igen mészé; az
emlézett Görög szó, újal mutogatja azt nekünk. Mint szokták meg-rak-
ni a bé-takart tüzet? 1. a hamut rolla el-kotorják, az után 2 apro-
száraz szikacsot, forgácsot, s fátrakogatnak reá; s-után 3 lassu lúvással
egy elsőben, s azután mind inkább inkább addig fuják, hogy nagy
tűz léfzen belőle. E' légyen a te mesterséged is. A nehéz késéreteteket,
mellyekkel mint valami remérdeki hamuval bé-fedeződött volt az Isten
lelke benned, hárécs-ele tüzedről igaz poenitentia tartással. Mellyet így
indécs-meg: circáld-meg a lelkedet, habenne találodé még a hitnek
ama fű munkáját, mellyel hajdan a Christust Idvezetővül választottad
fűtötted volt magadnac, oly formán, hogy mindjárt idveséged fejében
egészízen rá-is birtad magadat, s mint egy erőfű sziklához hozzá-is tá-
maszkodtál. Lehetetlen is ha valaha igazán hittél hogy ezt fel ne talál-
jad, mivel ebben áll a hitnek mivolta. Epécs már ezen: mert ez a szik-
ra, mellyen tüzet kaphacz. Forgasd csak e fundamentumodat, mindjárt

F

rá ta-

rá talál. Vályon micsoda kiváltképpen való dolog, a' miben e' képpen hited magát meg-veti? avagy nem az Isten Christusban való bűn bocsátó irgalmassága-e? az igen-is. Ez azért tulajdonul, ez az ide- való fűti szemed-vetése a' meg-térésben, a' mi a' nehéz kísérteteknek temerdec hamvát, az Isten benned lévő ajándékáról el-hárítja, azt a' sűrű felleget, mely megé vigasztalásodnac napja enyészet vala, melégszugarival meg emészt, miképpen Isten maga igéri a' *Propheta* által: *En ugy-*

Esa. 44. v. mond, *el-törölöm a' te álnokságodat mint a' felleget, és mint a' folyót a' te bűneidet.* A' sikkacsok, forgácsok f-darabb fák, melyeket e' tüzredre rakj, legyenec az Isten külbmb külbmb féle ez állapotra tartozando szép igéreti; és e' béli kegyelmességének vigasztalo példái, minéművek

Solt. 51. v. ezek: *Isten előtt kedves áldozatok* (az az, minden áldozatoc gyánát v- gyon) a' töredelmes lelek: a' töredelmes és meg-kefereedett szív nem u- rálód meg; mellyel-is él itt ez aránt a' Dávid ezen kezűnc alatt lévő

Esa. 66. v. 51. dik Soltárban. Ísmét: *Hol vagyok az én nyugodalmomnac helye?*

1. 2. *Arra tekintek a' kísértésény* (érzi az ő lelki szükségét) és töredelmes szív- vő. Mint ha mondaná; ez az én helyem, itt lakozom én. Hozd ide kér- lek az Vj Testamentumból, ama' bágyadt szív élesztő szép maga ajánlá-

Matth. 11. lát-is irgalmas Idvezítődnec: *Mindnyájan kik meg-fáradtatoc, és*

v. 28. *meg-terhelteketec, jöjsetek én hozzám, én meg-könnyebételek titeket;*

Solt. 51. f-több e' félek. A' példák mellyeket ez igéretetekhez kell adnod, fok eze- Matth. 26. rék között lehetne, ezen Dávidé, Péteré, Máriáé, kiket nagy keferves

v. ult. estejüketán-is, töredelmességekből, mind fel-vőn fel-épéte Isten. A' Luc. 7. 50. Fűvők már legyenec, e' féle gyönyörűnogatások: *Bizálj so siam, so*

Matth. 9. *leányom, meg-bocsáttatának a' te bűneid;* és inkább inkább neki tűzef-

v. 22. sedő lélekkel *zörgess* mind addig a' kegyelemnac ajtaján, *mig megnyit-*

Marc. 2. 5. *ratik az.* Ez mesterséget világossan láthad a' Dávid cselekedetiben:

Matth. 7. próbáld te-is, nem lézen munkád haszontalan.

Igy végezém-el Isten kegyelméből, Tanétáomat. Meg-hallátoc,

melly töredelmes buzgó lélekel könyörge Dávid Istennek, hogy az ő Szent Lelkét ne vegye-el tőlle, az az, sem a' meg-szentelésnek lelkétől

mindenestől ruhya vétkeiért, a' mint igazán meg-érdemlené, ne fosz- sza meg; sem pedig Királyi hivataljához kíváncz ajándékiból f-nagy

készségből ne fordicsa tellyeliséggel-ki. Honnan meg-tanulóc hogy

Nincs

Nincs féltőbb marhája éberne ez élben, mint az egyszer neki ajándé- koztatott Szent Lélek; vesztesség is foja nagyobb nincsen, mint a' ki ezt el-veztí. Szükséges szép lelki jutéseket mind közönségeket, s mind

kiváltképpen valókat; ennek felette külbmb külbmb idvességes Oktatá- fokat hallanc e' Tanuságbol. Az Intés e' lön: hogy vigyázzunc igen a'

bűnökellen; nevezet-szerént, Négy igen nevezetes bűnök ellen íráfal- junk éjel nappal; mellyek felől nyilván tanétja az Irásban a' Szent Lélek,

hogy az azokban élés, bizonynyal el-idegeníti ötet tőlünce. *Első lön,*

valamely édes véték nagy szerelménec f-ahoz való nagy buzgóságnac

kebelünkben belegetése. *Második,* az Isten ingyen ránk ruházott aján- dékival magunc el-hívése. *Harmadik,* a' ránk bizott talentummal való

gondviseletlen élés, vagy tellyeliséggel el-afása annak. *Negyedik,* e' vi- lágiakban való merülés. Ha azért akarjuc, hogy az Isten ajándéki ál-

haratossan meg-maradjana nálunk, minden f-ő gondunc a' legyen, mi- képpen öldökölyűc meg ez bűnököt naponként inkább inkább; leg első-

ben mint nyomhassuk meg a' szerelmes gonosz indulatokat; mint neve- kedhesűnc jobban jobban az igaz alázatosságban, a' szerént a' mint egyéb

ajándékokban szoktunc nevedetni; mint lehessűnc az Isten ránk bizott

ajándékinnac, a' mi giránknak leg hűségeseb fáfári; és miként ne éjcsük

magunkat, e' világi dolgoc felettébb való kívánságinak f-szerelménec,

veszedelmes törében. A' hol penig azerőszakos Teft, béléjter minket e'

Bűnökben, és rettenetes lelki szorongatásokra jutot a' miat lelkünk, fél- vén,

reszketvén felette igen, hogy mára a' Szent Lélek mindenestől el- vétetik vagy el-is vétetett tőlünce; mivel kelsen itt magunkat a' kétség-

ben esés ellen meg-kapnunc, f-meg-vigasztalnunc, f-találván még vala- mi szikráját e' lelki tűznec a' Szent Léleknek, a' minket nyomo nehéz ké-

férteteknek temérdeki hamva között bennűnc, mint kellyen élesztetni f- nagy tűzzé tenni azt. Mind ezekre, Isten kegyelméből bővön meg-ta-

nettatanc. E' legyen egész Tanuságunknak a' vége. Edes Idvezítődnec több

fok Tanuságok között mellyekkel eg-kor Tanétványit a' műkára kibocsátá,

illyent-is parancsola nekik: *Imé el-bocsáttatistek mint juvokat a' far.* Matth. 10. 6.

kasóközibem: legyetek az ért okossak mint a' kigyók: egyhgyűvek ártat-v. 16.

lanoc mint a' galambok. Gondoljuk-el menyifok ragados ruh bűnökkel,

f-keferves erőtelenségekkel, mint meg-annyi dühös éh farkasokkal véter-

44

LELEK KENSZERGESE.

tünk ez életbe köntül: kik iszonyatos ránk vérhedéssel. fnyálok futásával
 6 Solt. 22. sik, mint, kapják-el a' mi *egyetlen egygynket* b: Legyünk azért ne
 7. 21. csak ártatlá galambok a' mi lelki strásánkban, hané mindeneknek felette
 okosfók mint a' kigyók. Mit mivelnek azok, midőn ellenség találja őket!
 fejeket mindjárt el-dugják a' derekok alá, és egész testeket adják az ütés
 alá, s azt veretik inkább akár mely nagy ütésekkkel, csak fejeket ohafsak.
 Hadjárjon, legyen oda inkább mindenünk, csak az Istennek Szent Lelke,
 mint minden ajándékoknak feje. maradjon meg nálunk. Kiálcsunk-is
 Istenre szívünk szakadva. Dáviddal: *Ne vész el Uram min-*
ket a' te szíved elől, és a' te Szent Lelke-
det ne vedd el mi töllünk! Amen!

V É G E.

